

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	--

A kormány feladatai.

Ámbár a koalíciós kormány csak átmeneti jellegű, bár tehát csupán arra vállalkozott, hogy egyelőre az alkotmány megmentése céljából rendet teremtsen, mindazonáltal kétségtelenül vannak a nemzetnek oly igényei, melyek a miniszterium által kielégítendőek.

A nagy nemzeti küzdelem feltárta előttünk azon nagy hiányokat, melyek alkotmányunk megvédése céljából szükségesek. Legnagyobb mérvben nyilvánultak ezen hiányok a törvényhatóságok autonómiája terén, nyilvánultak az egész közigazgatási rendszerben. Kitűnt, hogy a szervezet nem elég erős arra, hogy a mindenkori kormányhatalom ellen szembeálljon még akkor sem, ha törvényes alapon áll. Kitűnt, hogy a fegyveres erő feletti rendelkezés a közigazgatási tisztviselőknél olyan volt, hogy ellentétbe kerülhettek egymással ugyanegy tárgyban.

De nemcsak a közigazgatás terén, hanem a bíróságoknál és különösen az ügyészségeknél is sok pótlendő. Neve-

zetesen az ügyészek teljesen az államhatalom, a kormány kegyelmétől függenek. Ezek semmiképen sem függetlenek, de maguk a vizsgálóbírók sem tévesztették szem elől azt, hogy működésük a kormány tetszését vagy nemtetszését eredményezik e. Már pedig a független bíróság egyik legnagyobb oszlopa, támasza a nemzeti jogoknak. A törvényhozásnak ezeket orvosolni kell.

A közigazgatási és bírósági hiányokon kívül vannak más megoldandó szükségletek, melyek majdnem oly fontosak, mint az alkotmányt erősítő intézkedések. Ezek a fontos kérdések a gazdasági kérdések egész komplexuma. Nevezetesen az ország lakosságának vagyonosodása nagy részben attól függ, vajjon minő intézkedések történnek egyrészt a belügyi dolgokban, másrészt pedig az Ausztriával való megegyezésben. A belügyi dolgokban igen lényeges, hogy az adókérdés miképp oldatik meg, a beruházások eszközöltetnek-e, iparunk fejlesztésére és függetlenítésére miképpen törekszik kormányunk, vajjon a kivándorlások megakadályozására, ugy csökkentésére nézve

micsoda orvoslási módot alkalmaznak. Az Ausztriával való megegyezés pedig, hogy mily mérvben lesz megállapítva a quota, micsoda leszámolás eszközöltetik a vámbevételekkel, az önálló vámterület mielőbbi megvalósítására lesznek e praeventiv intézkedések stb. Csak nagyon kevés feladatot soroltunk fel, melyek mind óriási fontossággal bírnak és elintézésre várnak. Vajjon mennyit tudnak vezéreink ezekből megvalósítani s mikor, ez a kérdés?

Belátjuk tehát, hogy vannak nemzeti kívánalmak, melyek dacára a kormány átmeneti jellegének, megvalósítandók, ámde ahhoz, hogy ezeket megvalósítsák, idő kell. Lehetetlenséget nem kívánhatunk senkitől sem. Hisz első sorban egy állam rendes szükségleteiről kell gondoskodnunk. Egyelőre pedig a költségvetési vitánál vagyunk csak.

Hogy tehát idő és mód nyujtassék vezéreinknek arra, hogy minden igényt kielégítsenek, erre időt kell nekik adnunk. Ne türelmetlenkedjünk tehát, hanem dolgozzunk és hagyjuk dolgozni vezéreinket. Vezéreink pedig csak ugy

TÁRCA.

Titoktartás.

Szived mélyébe rejtse szerelmi
Gyönyöröd, bánatod;
Ne tudjon senki más felőle,
Csak ő, kitől kapod.
Üres szívűek sokasága
Irgyili gyönyöröd,
Ha hozzáférhet, összetépi,
És mulat bánatod fölött.

Ha látod őt a társaságban
S vadul lüktet szived:
Csitítsd a vágyat, mely feléhajt
S gőgöd', hogy ő tied.
Végy észre mást is, aki ott van,
Essék bár nehezen,
Szemetek a mig összevillan
Elárulótok ne legyen.

Hadd hallják játszi csevegését,
Néhány könnyed szavát,
Kik sose sejtik: hangja milyen,
Ha érzés hatja át.
Egy kézszerítást fel se végy te,
Kit csókja üdvözít,
Mosolyát tőlük ne irigyeld,
Kik elől rejti könnyeit.

Oh, mindezért, mit túrsz miatta,
Kárpótol gazdagon,
Az első perc, midőn karodba
Repülhet szabadon.
Pajzán beszéd forrása leszen,
Mi addig meggyötört,
A visszafojtott vágy kitörve
Pazarul szórja a gyönyört.!

Koroda Pál.

Látogatók.

Irta: Urai Dezső.

A „Bajai Független Újság“ eredeti tárcája.

A költő pisze volt és Mórnak hívták. Egy meggondolatlan percében megnősült s ettől megnyult az orra. A Mórtól azonban nem tudott megszabadulni, bár a felesége még a keresztvizet is leszedte róla, amit egy Mórról csak a legkritikább esetben lehet.

Az asszonynyal bevonult a költő házába a jólét, az ételszagu nyugalom és egy zöld garnitúra, amelyre hófehér horgolt terítő borult. Bevonult a költő házába: a próza. Heylesebben a költő vonult egy prózai lakba, mert a költőnek nem volt háza. A költőnek csak egy féltucat gallérja, lealázó módon kevés adóssága és egy szemölcse volt a homloka közepén. Az asszony utálta a költőt,

mert nem szenvedhette szemölcsét és mert senki-embernek tartotta.

Akinek ilyen szégyenletes módon kevés az adóssága, azt az emberek nem becsülték semmire, szokta mondogatni, és megmagyarázta a költőnek, hogy kevesebb a gazdátlan kivasznál. A költő meghajolt a tömérdek logika előtt és önmagában hárpjának csufolta a feleségét.

A költő egy napon náthát kapott és két pofont. A nátha onnan eredt, hogy az asszony télviz idején a saját kivágott bálci cipőit adta a költőre, a két pofon pedig onnan származott, hogy a költő zokszóval illette a mostoha sorsot.

Dagadt arcával a költő barátságos lakában maradt, míg az asszony elment hazulról. A költő magára zárta az ajtót s így biztonságban érezvén magát, le mert heverni a zöld garnitúra legbecsesebb darabjára: a pamlagra.

A szobára félhomály borult és a költő lezárta szemeit. Hirtelen úgy érezte, hogy valakinek a pillantása szegeződik rá merően. Főlpillantott, s ott állt előtte Cora, a cirkuszlovárnő.

— Nem ismersz? Nem emlékszel Corára, a »Cigányok« című regényed hősnőjére?

— Van szerencsém, hebegte a költő . . . Izé . . . Nagysád él?

dolgozhatnak gyakorlatilag, ha megmaradnak azon helyzetben, hogy ők intézzék az ország sorsát.

Ez idő szerint ugyanis a mi támogató-sunkra szorulnak, hogy Béccsel szemben meg tudjanak állani. Köztudomásu, hogy mennyire áskálódnak ellenük, hogy mennyire fáj sokaknak itthon is, de különösen Ausztriában az, hogy nemzeti és a nép akaratából való kormányunk van. Ne felejtjük el, hogy nagyon rövid idő választ bennünket el attól, hogy szavunk nem juthatott el a magyar királyig, gondoljuk meg, hogy mi történék, ha ismét a régi állapotok jönnének vissza és ha mindezeket figyelembe vesszük, akkor ez idő szerint ez legyen a jelszavunk, hogy: „dolgozzunk és hagyjuk vezéreinket dolgozni.“

— n.

Politikai hir.

Olay Lajos kilépése a függetlenségi pártkörből.

Olay Lajos orsz. képviselő az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt mult pénteki értekezletén a VII. kerületi választás ügyében hozott párthatározat miatt kilépett a függetlenségi pártkörből. Kossuth Ferencz elnökhöz intézett levelében teljes határozottsággal kinyilvánítja, hogy a függetlenségi és 48-as pártnak, amíg ő vezeti s amíg országosan ismert elvei megvalósítására igazán törekszik, változatlan hive és tagja marad s a kormányt, melynek tagja Kossuth, támogatja.

Szaktevélemény Nadas Sándor memorandumáról.

Irta: Somogyi Emil.

Nadas Sándor a városi tanácshoz emlékiratot adott be, melyben a mátéházi és cserepesi városi földek eladását javasolja Ezen emlékiratra a gazdasági bizottság megbízásából Somogyi Emil törvényhatósági biz. tag a következő szaktevéleményt terjeszti a városi Tanácshoz:

Tekintetes Városi Tanács!

Nadas Sándor tanár úr emlékiratot adott be a tekintetes Tanácshoz, melyben azt javasolja, hogy a város örökbérlet alakjában adja el a tulajdonát képező mátéházi és cserepesi birtokokat. A tekintetes Tanács kiadta ezen emlékiratot a gazdasági bizottságnak, mely bizottságtól azon megtisztelő megbízást kaptam, hogy adjam elő véleményemet ezen emlékiratról. Van szerencsém tehát alábbiakban szaktevéleményemet betervezni. Előre bocsátom, hogy csakis a Nadas Sándor úr személye iránti tisztelet és nagyrabecsülés vezetett, midőn részletesebben foglalkozom az emlékirattal. Mert ha ez nem vezetne, rövidebben végeznék emlékiratával, miután az egy gyakorlatilag megvalósíthatlan utópia, egy szépen megírt gazdasági regény.

Fentemlített emlékirat gyakorlati megvalósításának megítélésénél három szempontot vettem irányadónak.

- I. Általános nemzetgazdasági.
- II. Pénzügyi.
- III. Mezőgazdasági szempontot

I.

Általános nemzetgazdasági szempontból az emlékirat, bár elismerésre méltó a rajta végigvonuló humanisztikus irányzat, következő legyőzhetlen akadályokba ütközik:

1. Természeti akadályok. Az emlékiratban említett intensív kerti, és ipari gazdálkodási rendszernek első feltétele: a kedvező topog-

rafia, klimatikus és talajnedvességi viszonyok mátéházán minimális mértékben vannak jelen.

2. A birtok fekvése: átlag 20 k. m.-nyire lévén a város és főközlekedési vonaltól, már ez okból is kizártnak tekintendő a belterjesebb rendszer.

3. Etnografiai akadályok: A ki annyira ismeri folytonos érintkezés által a népet mint én, tisztában van azzal, hogy nálunk 200 családot belterjes gazdálkodásra összeverbuvalni lehetetlen. A belterjes gazdálkodásnak, melyet az emlékirat nálunk meghonosítani akar főjellemevonása: Szaktevélemmel párosult tőke, és kedvező természeti viszonyok által támogatott szorgalmas munka. A *hanyagaszorgalom* melyen ezen belterjes rendszer nyugodna, sajnos, népünknel, ha kivételesen egyes egyéneknel fel is található, általánosságban hiányzik. Hiszen még nagyobb városok mellett is a hol tényleg meg van az intenzív rendszer minden tényezője, még ott is idegen bolgár kertészek aknázzák ki a helyzetet. A *népjellemet* reformálni nem lehet hivatása a városnak, de nincs is meg hozzá a kellő anyagi és erkölcsi hatalma. Ilyen magasabb és kockázatos feladatra legfeljebb az állam vagy egy dúsgazdag főúr vagy főpap vállalkozhat.

II.

Pénzügyi szempontból a tervezet számos veszélyt rejt magában:

1. A város, mint jogi személy, ily *kockázatot* semmikép sem vállalhat magára.

2. A város pénzügyi egyensúlyának alapja: az *állandó* és biztos évi bevételek. A jelenlegi már 20 év óta érvényben lévő közbérleti rendszer mellett a várost soha még egy fillér veszteség sem érte. Mert bármily alacsony gabonaárak, bármily silány termés mellett is az elegendő értelmi és vagyoni kvalifikációval rendelkező hét bérlő mindég pontosan kifizette a bérösszeget.

Ki merné ugyanezt 203 bérlővel szemben garantálni? Szomorú precedensünk van erre

— Amint látod öregem. Eljöttem hozzád, hogy számoljunk. Mester, te engem gyalázatos módon becsaptál . . .

— Én? Nagysád, ön téved . . .

— Tévedek, drágaságom? Nos figyelj ide. Regényed hetedik fejezetében Adolár gróf lábaimhoz rak egy palotát, egy fogatot, évi ötezer forintot, arra az esetre, ha elfogadom barátságát és hetenkint egyszer vele teázom.

— Emlékezem . . .

— Akkor emlékezel arra is, hogy mit mondattál velem . . . Gróf, az ön ajánlata szemérmetlen és mélyen sértő. Én, igaz, könnyelmű leány vagyok, karjaiba vetem magam egy jött-ment bohémnek, ha megtetszik a szemtelensége, de árat nem szabatok szerelmemnek . . .

— Igenis, ezt mondattam Önnel . . .

— Nagyon kedves. Ön azonban feleségül vett egy vagyonos pofozógépet és engem az erkölcsimmal együtt az antikvárius karjai közé dobott. Tudja-e hogy mi lett belőlem? Szomszédja az okszerű répatermelésnek . . .

— Nem értem . . .

— Egymás mellett állunk az antikvárius kirakatában, én és az okszerű répatermelés. És ennek, te gazember, te vagy az oka.

— Az urral majd nekem is lesz egy kis beszédem szóló egy mély férfihang, amelyet a költő azonnal Anasztázénak ismert föl.

— Anasztáz, a »Tönkremet földesur«-ból. Oh, van szerencsém . . .

— Dehogyan is van szerencséje, sőt nagyon is vesztére van, hogy itthon találom . . .

— Mivel szolgálhatok? dadogta a költő.

— Ön engem kiküld Amerikába, szentet hordat velem, koplaltat, holott itthon a józsefvárosi hentesné oldalán gondtalan életet élhettem volna . . .

— Bocsánat, ez nem lett volna férfihoz méltó dolog . . .

— Úgy, sipitozott a cirkusz-lovarnő, nem férfihoz méltó dolog? Hát te miért másztál bele egy ilyen piszkos üzletbe?

— Anasztáz más férfi. Az ő karaktere nem engedte meg, hogy ilyen komizságot követtessek el vele. A pszichológiát nem lehet hamisítani . . .

— De az utlevél, amelylyel a hajóra szállított bezeg hamis volt, a kiszállásnál majd rajta vesztettem . . .

— Tudom, megakartam rajzolni egy bűnöst, amint a halálos rettegésen megy keresztül . . . Egy váltóhamisító partraszállása: ez érdekes.

— S ezért kellett nekem szenvednem? Ki kellett állnom a legborzasztóbb kinokat, hogy magáról megírassák: a fő alak jellemfestése kitűnő.

— Gazember, nyögte egy rekedtes hang és a költő borzadva nézett az új látogatóra. Halvány, horpadt mellű nő volt. A köhögéstől csak nagysokára tudott szóhoz jutni.

— Irma, szörnyűködött a költő, Irma a »Sárga rózsák«-ból; mi lett magából?

— Egy részeges lakatosnak a felesége . . .

— Hogyan, Bárdos iszik? Hiszen mikor befejeztem a »Sárga rózsák«-at, Bárdos mintaképe volt a józan életű munkásnak.

— Mikor befejezte? kacagott gunyosan a beteg nő. Hiszen be sem fejezte. A regény pontokkal végződött . . .

— Ez a méla akkord, amely az olvasónak nagy perspektívát nyit.

— Szájaskodni tud, de rólam nem gondoskodott. A pontokból nem tudunk megélni és az uram ivásnak adta magát. Szélhámós . . .

— Összetöröm a csontjait, zugta Anasztáz . . .

— Csak a haját, sipitozta Cora.

— Bocsánat, ijedezett a költő, mit kívánnak tőlem . . .? Ha valamiben segítségükre lehetek . . .

— Számon akarjuk kérni Öntől saját logikátlan és becstelen eljárását. A könyveiben nagyképüsködött, prédikálta az erkölcsöt, adta a kifogástalan lovagias férfit a mi bőrtünkre. Az olvasói azt hitték, hogy maga egy közepkoru hős, egy páncélos Lohengrin, egy ékes szavu, fürtös fejű troubadur. Valójában pedig . . .

— Egy sakktábla karakter . . .

— Egy ember, aki a jellemét a vegyi tisztítóban tartogatja . . .

— Kegyelem, siránkozott a költő, kegyelem . . . hallgassanak meg s aztán ítéljenek. Corát megtartottam az erkölcs útján, Anasztáz

nézve, ha a város régebbi könyveiben lapozgatunk!

Valamikor szinte mint az emlékirat tervezeti kb. 200 kisbérlet gazdálkodott a város földjén. Húsz évig »virágzott« ezen kisbérleti rendszer, de 1886-ban be kellett szüntetni, mivel csekély 100.000, szóval százezer forint hasznóbér hátralék volt.

Ezen hátralék majdnem csóddal fenyegette a várost. Dacára a sok pereknek, ezen hátralékból nyolcvanezer forintot mint teljesen hehajthatlant törölni kellett. De ennél sokkal nagyobb kárt tett talajzsarolásával a kisbérleti rendszer. Amíg ez tartott, ezalatt annyira csökkent a mátéházai földek termőképessége, hogy a nyolcvanas évek elején alig kapott bérlet a város. E sorok írója is midőn 1886-ban bérbe vette az I. és II. majort telve ambícióval és munkakedvvel hat évig fáradott, míg a sok tarackot, gyomot kiirtotta, amit a kisbérleti rendszer emlékül hagyott. Nem is említve a kalamitást, hogy egy szál szalmát, vagy takarmányt nem talált az 1000 kat. hold földön.

3. Tény, hogy jelenleg csak 107 ezer koronát jövedelmeznek a városi földek, de ezen hasznóbérvédelem minden ciklusnál emelkedett addig is és a jövőbeni emelkedése pedig majdnem biztos, míg ha eladásra kerül a birtok, a kamatláb folytonos csökkenése által érzékeny veszteség érheti a várost.

4. Igen fontos körülmény, hogy a földbirtokok mindig a legbiztosabb jövedelmi alap. Mert a város földjeinek eladása folytán származó tőke legyen az akár betét, akár értékpapír, mégis csak úgy nevezett *mozgó tőke*. Igen szomorú példák bizonyítják, hogy a földtőke ha nem is éri el a pénztőke jövedelmezőségét, de mindig teljes biztosságot nyújt. Milliók sőt milliárdok elpárologtak már egy pénzügyi »krach« vagy háború folytán, de arra nincs még példa a világtörténelemben, hogy egy 5000 holdas birtok eltűnt volna a földszinéről. Legrosszabb esetben csak gazdát cserél. Városunk a múlt század 60-as éveiben

tázt kiküldtem Amerikába, Irmát férjhez adtam a lakatoshoz s a közönség minderre azt mondta: sablon, romantikus hülyeség. Modern akartam lenni, nem tudtam, verista akartam lenni, nem ment, realista, szimbolista, mindenféle ista: nem sikerült. Sarokba vágtam tehát a tollat, amely Önöknek életet adott és elfogadtam egy vagyonos özvegynek a — megvallom kissé erős — kezét. Azóta így tengődöm. Sovány kosztot kapok s néha pofoznak is.

— Szegény, sajnálkozott Cora

— Ez a praktikus iskola, a melyhez most tartozom és mondhatom, sorsom nem a legirigylendőbb.

— Hm, dörmögte Anasztáz, szolgálhatok egy jó szivarral? Henry Clay, Öntől kaptam még a jó időkben . . .

— Lássá én ilyet sohasem szívtam. . . .

— Az uram szép gyertyatartókat kovácsol, majd megtisztetem egy párral, szólta Irma.

— Pá, pipi, köszönt Cora, megyek, mert még megpumpolsz. Jöjjön Anasztáz . . .

— Ezzel kilebegett az ajtón, Anasztáz és Irma sietve követték. Ideje volt, mert a folyosóról behallatszott a költő feleségének rikácsolása.

— Jaj Istenem, elaludtam, sopánkodott a költő leugorva a pamlagról és teli tudóval kezdte fujni a meleg helyet, amelyen feküdt. Szégyen, de be kell vallanunk, hogy ezt egy okos vadászkutytól tanulta, akit megverték, mert a pamlagon hevert . . .

kb. 6000 hold földet eladott, a föld most is megvan, csak sajnos más a tulajdonos. A földekért beszédett százezrekből nincs már a városnak egy fillérje sem.

(Vége köv.)

Tóbiás megbolondult.

Mélyen szomorodott szívvvel jelentjük, hogy a mi szerencsétlen riporterünk: Tóbiás, akin az örütség jelei már a legutóbb közölt interjúvon is láthatók voltak, visszavonhatlanul megbolondult. A minap izgatott arccal berohan a szerkesztőségbe:

— Szerkesztő úr — szól lihegve — nem késtem még el a holnapai számtól? Cikkem volna.

— Nos és az olyan sürgős? Adja ide, — mondja a szerkesztő.

— Még nem csináltam meg, de egy óra alatt meglesz.

— Egy óra mulva beszóhatja. Majd én a maga szépségeért, meg az ostoba cikkeért veszekszem a Nánayval.

— Szerkesztő úr ne sértessen! Lemberger megszopná mind a tiz ujját, ha olyan cikket kapna, mint lesz az enyém.

— Lemberger magát már rég kirúgta volna, én meg záros határidőn belül kiröpítem, ha nem hagy békén. Alászolgája!

— Alászolgája a szerkesztő urnak is, de azért nem megyek. Cikkemnek meg muszáj jelennie és punktum.

Szerkesztőnk erre a hallatlan szemtelenségre letette a tollat s Tóbiás szeme közé nézett, majd, szinte részvétellel ezeket mondta:

— Tóbiás, nézze, magának a feje fáj. Menj széken haza és tegyen rá hideg borogatást.

— Ne izgasson a szerkesztő úr; nekem nincs fene bajom se.

— Nos hát hadd halljam mi az a nagyon fontos tárgy, aminek még ebben a számban kell napvilágot látnia?

— Thémám nem is egy van, hanem kettő; de a kettőt összefoglalom. Az egyik: *Baja város gyáripára mint olyan*, a másik: *Városunk közérkölcisége . . .*

— Mint amolyan.

— Legyen, mint amolyan. Szerkesztő úr azt se tudja, miről van szó s mégis szekiroz.

— Dehogyan se! A város gyáripáráról, mint olyanról és annak közérkölciségéről, mint amolyanról. Nem?!

— Igen, igen, de ez csak a téma. A vejeje a dolognak az, hogy valami *Pataricza* Lajosné gyárat létesített Baján.

— És mi köze van a gyár alapításának az erkölcsöz?

Tóbiás diadallal mosolygott.

— Ez az, látja szerkesztő úr, a mi az én cikkemet szenzációssá fogja tenni. Patarica Lajosné szül. Bosnyák Mária *angyal-gyárat* létesített Baján.

De erre már a szerkesztő is nagyot nézett.

— Pedig hiába tetszik olyan álmélkodó arcot vágni — folytatta Tóbiás — ez úgy van. Patarica Mária angyalcsinálással foglalkozott en-gros, tehát gyárilag.

— És a gyár villany-, vagy gőz-erőre van berendezve.

— Szerkesztő úr engemet nem ért.

— Nagyon is értem, — felelt dühösen. Annyit értek a dologból, hogy maga egy vén bolond. Cikket akar írni olyan dologról, amely a hírek közé se való.

Tóbiás megvetőleg nézett végig a szerkesztőn s azzal fogta a kalapját, meg a szerkesztő félig elszitt szivarját és elrohant.

Tihamér.

HIREK.

A bajai törvényszék. Lapunk multkori számában közöltük, hogy *Ambrozovits* Lajos főispán a közgyűlésen úgy nyilatkozott, hogy az igazságügyminiszter megígérte, hogy a bajai törvényszék az 1909-ik évre visszaállítatik.

A főispán nyilatkozata nem ezen formában történt, hanem azt jelentette ki, hogy a miniszter a mi kérelmünket méltányosnak és igazságosnak tartja.

Ebből nem következik az, hogy 1909-ben helyre lesz állítva a törvényszék, az sem, hogy nem lesz helyreállítva. A törvényszék létesítése nemcsak a minisztertől, hanem a törvényhozástól is függ.

Mindenesetre örvendetes, hogy a miniszter kívánságunkat igazságosnak és méltányosnak találja. Mi tehát e kérdést természetesen felszínen tartjuk és meg fogunk minden alkalmat ragadni arra, hogy igazságos és méltányos kívánságaink mielőbb megvalósulhasson.

A bajai adókievítő bizottság hír szerint jövő hó kilencedikén kezdi meg működését. Szükségesnek tartjuk ebből az alkalomból figyelmeztetni t. polgártársainkat, hogy az adókievítő bizottság a városi székház 23. számú tanácskozó termében fogja üléseit megtartani. Minden megadóztatandó az öt érdeklő tárgyalásra nevére szóló meghívót kap. Akik a bizottság ülésén személyesen jelennek meg, azoknak jogukban áll az adó netáni magas összegben való megállapítása ellen *nyolc* napon belül felebbezést jelenteni be, míg a személyesen meg nem jelenteknek *tizenöt napi idejük van* a felebbezésre. Akik a mondott időn belül felebbezéssel nem élnek, azok adója végleg megállapítottak tekinthető.

Krizanthem-kiállítás. Vettük az alábbi felhívást: Alulírott egyesület, régi szokásához híven őszutolján *Crisanthemum* kiállítás rendezését határozta el. Jóeleve felkérjük Baja város virágkedvelő és termelő közönségét, hogy a multban tapasztalt szíves lelkesedéssel a kiállítás eszméjét felkarolni és a kiállítás sikere érdekében hathatós támogatásban a rendezőséget részesíteni szíveskedjék.

A »Bajai Gyümölcsészeti Egyesület.«

A szombati felhőszakadás. Szombaton délelőtt tíz óra tájban, — régóta tapasztalt mértékben, — felhőszakadás dúlt városunkban. Dúlt a szó legszorosabb értelmében véve, mert nem egy helyen jelentékeny károkat okozott. Sok helyütt péld. a pincék megteltek vízzel, nem kis galibát okozva az illető házi asszonyoknak. A felhőszakadás roppant erejéről fogalmat alkothat magának az, aki a Sugovica-part főtér-felőli részét megnézi. Mintegy öt négyszög méter téren vagy nyolc méternyi mélyen kiszakította a partot. Ugyanezen a tájon az alsó part kövezetét is vagy öt helyen megrongálta. — No de a kár mellett hasznót is hozott a lehullott nagy vízmennyiség. A kukorica, bab, burgonya, szőlő, bizony már nagyon kívánta az esőt. Nem volt ugyan májusi eső, de azért így is milliokat ért — ott ahol nem járt jéggel.

A palicsi hinár. A palicsi tó vizében évtizedek óta nem volt annyi hinár, mint az idén. A városi hatóság egyáltalán tehetetlen ezuttal, mert az egész palicsi tavat elborította a csuf zöld növény, melynek eltávolítása százezer koronába kerül. A mult napokban a vihar a víz felületén levő hinár egy részét a partra dobta és ez a partra dobott hinár, amely csak tán ezredrésze a tóban levő hinárnak, 500 kocsi-ra való tömeg volt. A hinár óriási tömege persze pusztítja a tó

halállományát, ami szintén nagy kárára van a városnak.

„Tündéralom“ címen Orbán János csinos dalkeringőt irt gróf Vass György szövegére. Ára 2 korona s lapunk kiadójánál is kapható.

Apró hírek. *Verekedés és késelés.* Kovács Etel kályhacsövel főbe verte Kovács Péternét. Huszár Ferenc csizmadia segéd úgy felpofozta Mátyer Károly késes segédet, hogy orrán, száján folyt a vére.

Grünfelder János baja-szentistváni lakos f. hó 15-én este *Morgenstern* Lipót korcsmájában mulatozva poharakat és üvegajtóablát tört össze a miért Rápity Béla kőművessegéd Grünfeldert a korcsmából kivitte az utcára, eközben Grünfelder, Rápity jobb combját megszurta. A tettesek ellen feljelentést tettek.

Lopás. Cseszlár József, Tumbász Jenő, Szraka Márton és Otta Gyula f. hó 13-án este együtt sétáltak, amikor Otta Gyula kivette Cseszlár József pénztárcáját 32 koronával. Cseszlár a lopást észre vette s kérdőre vonta Ottát, a ki azonban tagadta a lopást és menekülni igyekezett, de Cseszlár Otta Gyulát elfogta s pénztárcáját elvette tőle; ez azonban egy darab 5 koronást mégis magánál tartott s azt lakásán az ól mögött rejtette el. A csendőrség másnap ott meg is találta. Otta Gyula ellen lopás miatt feljelentést tettek.

»Szőlő Otthon«, mint a hazai szőlőszeti alkalmazottak menhelye van alakulóban, ahol a vincellér, munkavezető, telepkezelő, pincemunkás, pincemester stb. aggkorára, vagy bal eset esetén otthont talál, lakást, étellemezést, ruházatot, pénzsegélyt stb. élvez. Az évi tagsági díj aránylag csekélyre van szabva, mert jövedelmező szőlőművelést, gyümölcsfaternyésztést, konyhakertészetet, mezőgazdaságot, szőlőszeti ipart, sertés-, baromfi- és méhtenyésztést, tehenészetet létesít. Felhívjuk az országban működő szőlőszeti alkalmazottak figyelmét ezen emberbaráti intézményre; saját jól felfogott érdekekben kérjenek alapszabálytervezetet, hogy meggyőződhesse nek annak mivelta felől. Cim: »Szőlő Otthon« Kecskemét, II. tized 31. szám.

A kulai posztógyár érdekeltiségének 10 tagu küldöttsége tisztelgett Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél, hogy gyáruk részére állami támogatást nyerjenek. A miniszter kegyesen fogadta előadásukat és beadványukat átvevén, megígérte, hogy annak áttanulmányozása után a lehetőség szerint megfelelő kedvezményben fogja a vállalatot részesíteni.

A nemi életre vonatkozó felvilágosítás az iskolában. A Feministák Egyesülete felterjesztést intézett mind a székesfővárosi tanácshoz, mind a közoktatásügyi miniszteriumhoz, kérve a nemi felvilágosítás beillesztését az összes iskolák természetrajzi és egészségügyi tanításába. Hazai és külföldi szaktekinélyek véleménye támogatja az egyesület kérését. Forel Ágost, a nemrég hazánkban járt svájci tudós, mint a nemi élet szakavatott tudományos vizsgálatának elsőrangú művelője, feltétlen híve a nemi felvilágosításnak. Ugyanezt a nézetet vallják a magyar orvos-tanárok közül Liebermann Leó dr., Schaffer Károly dr., Salgó dr. és még sokan. A felvilágosítás módjára nézve az egyesület Lischnowska berlini tanítónő tervét ajánlja, aki már az elemi iskola III. osztályában, a növénnyek szaporodásának tárgyalásakor veti meg az alapot és fokozatosan halad az ember fajfenntartási funkcionak ismertetése felé. Komoly és elfogultlan megismertetésekkel

lehetetlenné válnék, hogy a nemi életéről annyira hamis és tisztátalan fogalmat szerezzen a mindkét nembeli ifjuság, mint ma, amikor természetszerűen felmerülő kérdésekről a gyermekek szülői és tanítói kitérő, vagy hazug választ adnak, s a gyermek ott keresi érdeklődése kielégítését, ahol legszennyesebb formában kapja: ponyvairodalomban és oly társainál, akik szerencsétlenségükre legsötétebb oldalról ismerik a nemi életet.

Haltenyésztés és szennyvíz tisztítás. A hivatalos lap mai száma Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek egy rendeletét közli. A földművelési miniszter állami halélettani és szennyvíztisztító állomást szervez, melynek célja a rendszeres haltenyésztés.

Ügynökök árúeladása. Ügynökök, arra szóló iparigazolvány és az ipartörvény egyéb rendelkezéseinek megtartása nélkül, áruk eladásával iparszerűleg nem foglalkozhatnak, a kereskedelmi miniszter 1906. évi 14,752. sz. elvi határozata szerint.

Az ellenőrző szemlék elmaradnak. A közös fő- és utószemlék, valamint a honvédelmi ellenőrzési szemlék — mint hírlik — az idén elmaradnak. A szemléket azért nem tartják meg, mert az erre kirendelt katonai és polgári hatóságok a sorozásokkal lesznek elfoglalva.

Az ujvidéki vásár. A legközelebbi ujvidéki országos vásár augusztus hó 11., 12. és 13-án fog megtartatni, melyre sertések és egyéb állatoknak vészmentes helyekről való felhajtása meg van engedve.

A szerelem vége. A Pancsován megjelenő Délvidéki Lapokban olvassuk! Alig pár éve nem volt boldogabb házaspár Lijanka Miklóséknál. Szerelmi házasságot kötöttek és dolgos kezük munkájával gyaradott is vagyonuk. Pár hónapja azonban a férj, ki korcsmáros, ivásnak adta magát, folyton ütötte-verte az asszonyt, ki végre megunva az örökös perpatvart apja, Boskovics Mita házához költözött. Mőfelett bántotta ez Lijankát és minden áron vissza akarta édesgetni az asszonyt. Közben megindult a válópör és a bíróság kötelezte a férjet, hogy az asszony tulajdonát képező lakásberendezést adja át. Ezen ítélet alapján aztán az asszony apjával csütörtök délután kocsival elment Lijanka házába, hogy holmiját hazavigye. Alig rakták fel a kocsira, megjelent Lijanka ittasan és éktelen szitkozódással az asszonyra tört, majd revolvert rántva elő négy lövést tett feléje, kit karján súlyosan megsebesített. A bősziült férj aztán apósára is kétszer sütötte el fegyverét. Mintkét golyó a hasába hatolt az öregnek és halálra sebezte, úgy, hogy Boskovics pénteken meg is halt a közokrházban. Az asszony állapota bár súlyos, de nem életveszélyes. A gyilkost a csendőrség letartóztatta. Jánossy Ferenc központi vizsgálóbíró még csütörtök este kihallgatta Lijankát, ki tettét beismerte és végső elkeseredésével védekezett.

Birtokháborító galambok. A szabadkai járásbírósa érdekes ügyben ítélt a napokban. Egyik szabadkai polgár beperelte a szomszédját azért, mert — mint a keresetében előadja — alperes galambjai az ő házatetejére repülnek, azt bepiszkitják, vagyis őt békés birtokában megháborítják. Minthogy pedig — mondja tovább nagy komolyan — a galambok alperes közreműködése folytán követik el a birtokháborítást, kéri a bíróságot, hogy szomszédját a további birtokháborítástól tiltsa el és eddig okozott 80 korona kár és tíz korona költségeinek megfizetésében marasztalja őt el. A bíróság előtt alperes tagadta, hogy ő biztatta volna galambjait arra, hogy szomszédja házára repüljenek,

még kevésbé működött közre a tekintetben, hogy felperes házában adják le — névjegyeiket. Ellenkezőleg. Ő maga elé hívta a galambokat és rájuk parancsolt, hogy a szomszéd házat hagyják békében, meg is ígérték a galambok, de úgy látszik az ígéretet nem akarják betartani. Felperes tanukra hivatkozott, akik azonban nem tudták bebizonyítani, hogy tényleg alperes biztatta volna a galambokat jogtalan cselekedetre, s így felperes keresetével elutasított. — A galambok vigan piszkítják azóta felperes háza tetejét.

Vasárnap a trafikokban és pálinkás boltokban. Minden irányban első rangú szociális követelmény az, hogy a vasárnapi munkaszünetet egész teljességében végrehajtsák. De hát ennek útjában áll az állam pénzügyi érdeke, amely nem engedheti meg, hogy épen a legforgalmasabb napon zárják le a trafikokat és vendéglőket. Mert hisz a mi államunk szívesen szolgálja a morált, sőt még a jogos szociális érdeket is, de csak addig, amíg ez a pénzügyi érdekekkel ellentétben nincs. Angliában még a posta is szünetel vasárnap, pedig élénkebb kereskedelme van, mint nekünk és mi nem is gondolhatunk erre belátható időn belül. — Hanem igenis joggal követelhetjük, hogy zárják be vasárnap az államnak hasznos üzleteket is, annál inkább, mert például a korcsma épen vasárnap szolgál legerősebben az alkoholizmus veszedelmének s így lesz temérdek baj előidézője. Épen ezért üdvözljük a Csanád vármegye által megindított mozgalmat, melynek alapján a vármegye köriratot intéz az összes törvényhatóságokhoz, hogy pártolják azon törekvést, hogy a vasárnapi munkaszünet a trafikokra és pálinkásboltokra is kiterjesztessék. A főváros a napokban foglalkozott ezen körirattal és a gazdasági bizottság ellenkező állásfoglalása dacára a tanács elhatározta, hogy a közgyűlésnek a kérelem pártoló felterjesztését fogja ajánlani. Baja és Bácsmegeye törvényhatóságai csak ezután foglalkozhatnak ezen kérdéssel, remélhető, hogy a helyes álláspontra fog helyezkedni mindkét törvényhatóság, arra, melyet a látszólagos pénzügyi előny elejtésével a morál parancsol.

KRÓNKA.

Aktuális rigmusok.

Ah végre, végre kaptam én is
Egy szürke levelet,
Régóta várom izgatottan,
S most, hogy megérkezett,
Nagyon kinosan meglepett.

Azt hittem, ily kis pontra, mint én,
Nem gondol senki rég,
S hogy rólam, — minthogy e hazának
Polgára van elég, —
Mindenki megfélekedezék.

De nem! csalódtam! Ime volt hát
Egy gondos, drága fő,
Mely mindig számon tarta engem,
S gondol reám . . . ki ő?
Hát az — adófelügyelő.

Évekre nyuló zord időkben
Szívemben éltem én,
S nem birt onnét kitepni semmi
E roppant földtekén,
Se zord éj, se tündéfény.

És mily előzékeny, mi kedves!
Mily bájjal invitál,
Azt írja, hogy rögvést siessek,
Mert ő epedve vár
Három esztendő óta már.

Szent Isten! Három éve lenne
Már, hogy nem láttam őt?
Megyek megyek, futok rohanvást,
Láthatni mielőbb
A jó adófelügyelőt.

De mégse! Nem! Nem jó ilyenkor,
Ha az ember szalad,
A viszontlátás gyönyörétől,
E roppant súly alatt,
A szívem — félek, — meghasad...

Fenő.

Szerkesztői üzenetek.

S. Emil Trencsén-Teplic. Amint látni tetszik, megkaptuk Köszönet!

Sportsman. Sajnáljuk, de a beküldött tudósítást nem közölhetjük. Tessék a tudósítást egyik olyan helybeli lapnak beküldeni, amelylyel szemben a verseny rendező bizottsága figyelmesebb volt, mint volt velünk szemben.

Geografus. Peking csakugyan Zalamegyében van, csak hogy így ejtik ki: *pék-ing*.

Segédszerkesztő: **Wagner Antal.**

12116. sz.
kig. 1906.

**Bács-Bodrog vármegye alispánjától. 25398/alisp.
1905. szám.**

Hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye alispánja részéről az e tekintetben e vizjogi törvény 72. §-a rendelkezése nyomán tett intézkedésekből kifolyólag ezennel közhírré tétetik, hogy a budapesti m. kir. kulturmérnöki hivatal által eszközölt felvételek alapján készített és 1904 évi október hó 31-én 1030. szám alatt bemutatott kigyós ér mederrendezésére vonatkozó tervek — az összes érdekeltekkel Regőcén 1905. évi február hó 7-én megtartott értekezleten megismertettek, továbbá, hogy a vizjogi törvény végrehajtása tárgyában kiadott általános rendelet 72 §-ára való figyelemmel az egyes községekben érdekelt számos kisbirtokos képviseltetésére a megtartott birtokossági gyűlésen a megbízottak megválasztottak.

Mindezek folytán a vizjogi törvény végrehajtása tárgyában kiadott általános rendelet 72. és 73. §§-ainak rendelkezésére a szóban lévő érdekelteknek társulhatása végett az eljárással megbízott Sztrilich Béla vármegyei al-tb. főjegyző vezetése alatt Regőce községében az alakuló közgyűlés hatánapjául folyó évi július hó 27-ik (péntek) napjának reggeli 8 órája tűzetik ki, összejöveteli helyül pedig Regőce község háza jelöltetik meg.

Miről a budapesti m. kir. kulturmérnöki hivatal Budapest (V. Báthory u. 7), továbbá báró Rédl Lajos nagybirtokos Őrszállás (Rasztina pusztá), gróf Teleki József nagybirtokos Solt (Pusztá Tetétlen), Baja törvényhatósági joggal felruházott város közönsége, Sárdi János nagybirtokos Baja, Weidinger Dezső nagybirtokos Baja, Furó Lajos nagybirtokos Baján, továbbá községi előljáróság Bácsalmás, Bácsbokod, Bácsborsód, Felsőszentiván, Csávoly, Mátételke, Tatháza, Regőce, Katymár, Madaras, Bezdán, Küllöd, Monostorszeg, Hercegszántó, Béreg és Nagybárcska és az utóbbiak utján az összes érdekeltek értesítettnek, illetve az alakuló közgyűlésre ezennel meghivatnak azzal,

hogy jogában áll minden egyes érdekeltnek az alakuló közgyűlésen személyesen megjelenni és a társulat megalakulása ellen vagy mellett szavazni.

Felhivatván egyben a fent megnevezett községek előljárósága a következők pontos és kifogástalan teljesítésére:

1. Az alakuló közgyűlés hatánapja, nemkülönben az, hogy ezen közgyűlésen joga van minden egyes érdekeltnek személyesen is szavazni, avagy magát más megbízott által is képviseltetni, (eltekintve t. i. a külön megtartott birtokossági gyűlés elhatározásától és attól is, vajjon a megválasztott teljhatalmu megbízottak miként fognak nyilatkozni vagy szavazni), a községben a legkiterjedtebb módon közhírré teendő:

2. a birtokossági gyűlésen a kisbirtokosok képviseltetésére megválasztott teljhatalmu megbízottakat vétív mellett fentiekről értesítsék és az alakuló közgyűléshez hívják meg;

3. a község mint erkölcsi testület kiküldöttéit az alakuló közgyűlésen való megjelenésre hívják fel és utasítsák és végül

4. az alakuló közgyűlés hatánapjának meghirdetését a megbízottaknak tudósítását és meghívását, valamint a kiadott rendelkezésnek mikénti végrehajtását igazoló bizonyítványt a vétivekkel az alakuló közgyűlés megnyitása előtt a tárgyalást vezetőnek adják át.

Zombor, 1906. évi július hó 7-én.

Vojnits s k.
alispán.

M. kir. szabadkai 4-ik honvéd huszár ezred.
471. szám. **I-ső osztály.**
o. p.

Hirdetmény.

A bajai honvéd huszár laktanyák tatarozási munkálataira a nagyméltóságú honvédelmi miniszter úr 1373 koronára 90 fillért engedélyezett, melyre a versenytárgyalások folyó évi június hó 19-én és 30-án voltak kitűzve s minthogy ezen tárgyalások eredményre nem vezettek, újabb árlejtés f. évi **augusztus hó 8-án délelőtt 10 órára** tűzetik ki.

Ezen tatarozás áll: ács, kőműves, asztalos, lakatos, mázoló és cserepes munkákból.

Az ezen munkálatokkal járó általános és részletes feltételek a honvéd huszár laktanyában (osztály iroda) naponta a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Felhivatnak mindazok, kik ezen munkálatokra vállalkozni óhajtanak, hogy a mondott napon és órára egy koronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatokat 10% bánatpénz melléklésével adják be annál is inkább, mert a később érkező ajánlatok tekintetbe vétetni nem fognak.

Itt megemlítetik, hogy a munkálatoknak legkésőbb folyó évi szeptember hó 15-éig befejezve kell lenniök.

Egyszersmind értesítettnek az érdekelt felek, hogy a szükséges felmérésekből stb. származó fáradságaikért, akár lesznek vállalat nyertesek, akár nem, külön díjazásra igényt nem tarthatnak.

Baja, 1906. évi július hó 17-én

osztály par. szabads:

Podmaniczky Endre,
százados.

4172. sz.
kapt. 1906.

Hirdetmény.

Baja város rendőrkapitányi, mint I-ső fokú iparhatóság által közhírré tétetik, hogy **Rude Ignác** bajai lakos magánzálogintézetében elzálogosított, s 1906. évi június hó 1-én lejárt, de ki nem váltott, sem meg nem hosszabbított zálogtárgyak 1906. évi **július hó 30-án és következő napjain d. u. 2—5 óra** közötti időben fenti magán zálogintézetben, Vörösmarthy Mihály utca 2. sz. a. nyilvános árverésen eladatni fognak.

Baja, 1906. évi július hó 12-én.

Scheibner
rendőrkapitány

Pártoljuk a magyar ipart!

Magyarország legnagyobb raktára

GYERMEK -ruhákban
-kötényekben
-fehérneműekben
-harisnyákban

stb. — Férfi-, női és gyermek-

DIVAT-ÉRTESSÍTŐNKET

kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Vogel Testvérek, Budapest.

Főüzlet: VI., **Andrássy-út 33.**

Fiókok: **Bécsi-utca 8 és Kerepesi-út 22.**

HEREFÖLD

még három kaszálással

KIADÓ

özv. **Spitzer Simonnénál Baján.**

Halász Béla utóda cég

ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemű különlegességekben

nemez és selyem kalapokban,

selyem és szövet sapkákban.

Egyedüli elárusítója a következő legelőkelőbb kalapgyárosoknak:

Quentzer Testvérek

cs. és k. kamarai szállítók,

Ita I. Henrich,

Pless Vilmos,

Pelikan és Gyukits

cs. és kir. udvari kalap-gyárosok,
valamint a világhírű

Albertini E. cégnek.

halállományát, ami szintén nagy kárára van a városnak.

„Tündéralom“ címen Orbán János csinos dalkeringőt irt gróf Vass György szövegére. Ára 2 korona s lapunk kiadójánál is kapható.

Apró hírek. Verekedés és késeles. Kovács Etel kályhacsövel főbe verte Kovács Péternét. Huszár Ferenc csizmadia segéd úgy felpofozta Mdyer Károly késes segédet, hogy orrán, száján folyt a vére.

Grünfelder János baja-szentistváni lakos f. hó 15-én este Morgenstern Lipót korcsmájában mulatozva poharakat és üvegajtóablát tört össze a miért Rápity Béla kömivessége Grünfeldert a korcsmából kivitte az utcára, eközben Grünfelder, Rápity jobb combját megszurta. A tettesek ellen feljelentést tettek.

Lopás. Cseszlár József, Tumbász Jenő, Szraka Márton és Otta Gyula f. hó 13-án este együtt sétáltak, amikor Otta Gyula kivette Cseszlár József pénztárcáját 32 koronával. Cseszlár a lopást észre vette s kérdőre vonta Ottát, a ki azonban tagadta a lopást és menekülni igyekezett, de Cseszlár Otta Gyulát elfogta s pénztárcáját elvette tőle; ez azonban egy darab 5 koronást mégis magánál tartott s azt lakásán az ől mögött rejtette el. A csendőrség másnap ott meg is találta. Otta Gyula ellen lopás miatt feljelentést tettek.

»Szőlő Otthon«, mint a hazai szőlőszeti alkalmazottak menhelye van alakulóban, ahol a vincellér, munkavezető, telepkezelő, pincemunkás, pincemester stb. aggkorára, vagy bal eset esetén otthont talál, lakást, ételmezést, ruházatot, pénzsegélyt stb. élvez. Az évi tagsági díj aránylag csekélyre van szabva, mert jövedelmező szőlőművelést, gyümölcsfaternyésztést, konyhakertészetet, mezőgazdaságot, szőlőszeti ipart, sertés-, baromfi- és méhtenyésztést, tehenészetet létesít. Felhívjuk az országban működő szőlőszeti alkalmazottak figyelmét ezen emberbaráti intézményre; saját jól felfogott érdekekben kérjenek alapszabálytervezetet, hogy meggyőződhesse nek annak mivolta felől. Cím: »Szőlő Otthon« Kecskemét, II. tized 31. szám.

A kulai posztógyár érdekeltiségének 10 tagu küldöttsége tisztelgett Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél, hogy gyárak részére állami támogatást nyerjenek. A miniszter kegyesen fogadta előadásukat és beadványukat átvevén, megígérte, hogy annak áttanulmányozása után a lehetőség szerint megfelelő kedvezményben fogja a vállalatot részesíteni.

A nemi életre vonatkozó felvilágosítás az iskolában. A Feministák Egyesülete felterjesztést intézett mind a székesfővárosi tanácshoz, mind a közoktatásügyi miniszteriumhoz, kérve a nemi felvilágosítás beillesztését az összes iskolák természetrajzi és egészségügyi tanításába. Hazai és külföldi szaktekin-télyek véleménye támogatja az egyesület kérését. Forel Ágost, a nemrég hazánkban járt svájci tudós, mint a nemi élet szakavatott tudományos vizsgálatának elsőrangú művelője, feltétlen hive a nemi felvilágosításnak. Ugyanezt a nézetet vallják a magyar orvos-tanárok közül Liebermann Leó dr., Schaffer Károly dr., Salgó dr. és még sokan. A felvilágosítás módjára nézve az egyesület Lischnewska berlini tanítónő tervét ajánlja, aki már az elemi iskola III. osztályában, a növények szaporodásának tárgyalásakor veti meg az alapot és fokozatosan halad az ember fajfenntartási funkcióinak ismertetése felé. Komoly és elfogultlan megismertetésekkel

lehetetlenné válnék, hogy a nemi életéről annyi hamis és tisztátalan fogalmat szerezzen a mindkét nembeli ifjuság, mint ma, amikor természetszerűen felmerülő kérdésekről a gyermekek szülői és tanítói kitérő, vagy hazug választ adnak, s a gyermek ott keresi érdeklődése kielégítését, ahol legszennyesebb formában kapja: ponyvairodalomban és oly társainál, akik szerencsétlenségükre legsötétebb oldalról ismerik a nemi életet.

Haltenyésztés és szennyvíz tisztítás. A hivatalos lap mai száma Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek egy rendeletét közli. A földművelési miniszter állami hal-életani és szennyvíztisztító állomást szervez, melynek célja a rendszeres haltenyésztés.

Ügynökök árúeladása. Ügynökök, arra szóló iparigazolvány és az ipartörvény egyéb rendelkezéseinek megtartása nélkül, áruk eladásával iparszerűleg nem foglalkozhatnak, a kereskedelmi miniszter 1906. évi 14,752. sz. elvi határozata szerint.

Az ellenőrző szemlék elmaradnak. A közös fő- és utószemlék, valamint a honvédelmi ellenőrzési szemlék — mint hírlik — az idén elmaradnak. A szemléket azért nem tartják meg, mert az erre kirendelt katonai és polgári hatóságok a sorozásokkal lesznek elfoglalva.

Az ujvidéki vásár. A legközelebbi ujvidéki országos vásár augusztus hó 11., 12. és 13-án fog megtartatni, melyre sertések és egyéb állatoknak vészmentes helyekről való felhajtása meg van engedve.

A szerelem vége. A Pancsován megjelenő Délvidéki Lapokban olvassuk! Alig pár éve nem volt boldogabb házaspár Lijanka Miklóséknál. Szerelmi házasságot kötöttek és dolgos kezük munkájával gyaradott is vagyonuk. Pár hónapja azonban a férj, ki korcsmáros, ivásnak adta magát, folyton ütötte-verte az asszonyt, ki végre megunva az örökös perpatvart apja, Boskovics Mita házához költözött. Mőfőlelt bántotta ez Lijankát és minden áron vissza akarta édesgetni az asszonyt. Közben megindult a válópör és a bíróság kötelezte a férjet, hogy az asszony tulajdonát képező lakásberendezést adja át. Ezen ítélet alapján aztán az asszony apjával csütörtök délután kocsival elment Lijanka házába, hogy holmiját hazavigye. Alig rakták fel a kocsira, megjelent Lijanka ittasan és éktelen szitkozódással az asszonyra tört, majd revolvért rántva elő négy lövést tett feléje, kit karján súlyosan megsebesített. A bősziült férj aztán apósára is kétszer sütötte el fegyverét. Mint két golyó a hasába hatolt az öregnek és halálra sebezte, úgy, hogy Boskovics pénteken meg is halt a közokrházban. Az asszony állapota bár súlyos, de nem életveszélyes. A gyilkost a csendőrség letartóztatta. Jánossy Ferenc központi vizsgálóbíró még csütörtök este kihallgatta Lijankát, ki tettét beismerte és végső elkeseredésével védekezett.

Birtokháborító galambok. A szabadkai járásbírósa érdekes ügyben ítélt a napokban. Egyik szabadkai polgár beperelte a szomszédját azért, mert — mint a keresetében előadja — alperes galambjai az ő háza-tetejére repülnek, azt bepiszkitják, vagyis őt békés birtokában megháborítják. Minthogy pedig — mondja tovább nagy komolyan — a galambok alperes közreműködése folytán követik el a birtokháborítást, kéri a bíróságot, hogy szomszédját a további birtokháborítástól tiltsa el és eddig okozott 80 korona kár és tíz korona költségeinek megfizetésében marasztalja őt el. A bíróság előtt alperes tagadta, hogy ő biztatta volna galambjait arra, hogy szomszédja házára repüljenek,

még kevésbé működött közre a tekintetben, hogy felperes házán adják le — névjegyeiket. Ellenkezőleg. Ő maga elé hívta a galambokat és rájuk parancsolt, hogy a szomszéd házát hagyják békében, meg is ígérték a galambok, de úgy látszik az ígéretet nem akarják betartani. Felperes tanukra hivatkozott, akik azonban nem tudták bebizonyítani, hogy tényleg alperes biztatta volna a galambokat jogtalan cselekedetre, s így felperes keresetével elutasított. — A galambok vigan piszkítják azóta felperes háza tetejét.

Vasárnap a trafikokban és pálinkás boltokban. Minden irányban első rangú szociális követelmény az, hogy a vasárnapi munkaszünetet egész teljességében végrehajtsák. De hát ennek útjában áll az állam pénzügyi érdeke, amely nem engedheti meg, hogy épen a legforgalmasabb napon zárják le a trafikokat és vendéglőket. Mert hisz a mi államunk szívesen szolgálja a morált, sőt még a jogos szociális érdeket is, de csak addig, amíg ez a pénzügyi érdekekkel ellentétben nincs. Angliában még a posta is szünetel vasárnap, pedig élénkebb kereskedelme van, mint nekünk és mi nem is gondolhatunk erre belátható időn belül. — Hanem igenis joggal követelhetjük, hogy zárják be vasárnap az államnak hasznos üzleteket is, annál inkább, mert például a korcsma épen vasárnap szolgál legerősebben az alkoholizmus veszedelmének s így lesz temérdek baj előidézője. Épen ezért üdvözljük a Csanád vármegye által megindított mozgalmat, melynek alapján a vármegye köriratot intéz az összes törvényhatóságokhoz, hogy pártolják azon törekvést, hogy a vasárnapi munkaszünet a trafikokra és pálinkásboltokra is kiterjesztessék. A főváros a napokban foglalkozott ezen körirattal és a gazdasági bizottság ellenkező állásfoglalása dacára a tanács elhatározta, hogy a közgyűlésnek a kérelem pártoló felterjesztését fogja ajánlani. Baja és Bácsmege törvényhatóságai csak ezután foglalkozhatnak ezen kérdéssel, remélhető, hogy a helyes álláspontra fog helyezkedni mindkét törvényhatóság, arra, melyet a látszólagos pénzügyi előny elejtésével a morál parancsol.

KRÓNKA.

Aktuális rigmusok.

Ah végre, végre kaptam én is
Egy szürke levelet,
Régóta várom izgatottan,
S most, hogy megérkezett,
Nagyon kinosan meglepett.

Azt hittem, ily kis pontra, mint én,
Nem gondol senki rég,
S hogy rólam, — minthogy e hazának
Polgára van elég, —
Mindenkire megfeledezzék.

De nem! csalódtam! Ime volt hát
Egy gondos, drága fő,
Mely mindig számon tarta engem,
S gondol reám . . . ki ő?
Hát az — adófelügyelő.

Évekre nyuló zord időkben
Szívemben éltem én,
S nem birt onnét kitepni semmi
E roppant földtekén,
Se zord éj, se tündefény.

És mily előzékeny, mi kedves!
Mily bájjal invitál,
Azt írja, hogy rögvést siessek,
Mert ő epedve vár
Három esztendő óta már.

Szent Isten! Három éve lenne
Már, hogy nem láttam őt?
Megyek megyek, futok rohanást,
Láthatni mielőbb
A jó adófelügyelőt.

De mégse! Nem! Nem jó ilyenkor,
Ha az ember szalad,
A viszontlátás gyönyörétől,
E roppant súly alatt,
A szívem — félek, — meghasad . . .

Fenő.

Szerkesztői üzenetek.

S. Emil Trencsén-Teplíc. Amint látni tetszik, megkaptuk Köszönet!

Sportsman. Sajnáljuk, de a beküldött tudósítást nem közölhetjük. Tessék a tudósítást egyik olyan helybeli lapnak beküldeni, amelylyel szemben a verseny rendező bizottsága figyelmesebb volt, mint volt velünk szemben.

Geografus. Peking csakugyan Zalamegyében van, csak hogy így ejtik ki: *pék-ing*.

Segédszerkesztő: **Wagner Antal.**

12116. sz.
kig. 1906.

**Bács-Bodrog vármegye alispánjától. 25398/alisp.
1905. szám.**

Hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye alispánja részéről az e tekintetben e vizjogi törvény 72. §-a rendelkezése nyomán tett intézkedésekből kifolyólag ezennel közhírré tétetik, hogy a budapesti m. kir. kulturmérnöki hivatal által eszközölt felvételek alapján készített és 1904 évi október hó 31-én 1030. szám alatt bemutatott kigyós ér mederrendezésére vonatkozó tervek — az összes érdekeltekkel Regőcén 1905. évi február hó 7-én megtartott értekezleten megismertettek, továbbá, hogy a vizjogi törvény végrehajtása tárgyában kiadott általános rendelet 72 §-ára való figyelemmel az egyes községekben érdekelt számos kisbirtokos képviseltetésére a megtartott birtokossági gyűlésen a megbízottak megválasztottak.

Mindezek folytán a vizjogi törvény végrehajtása tárgyában kiadott általános rendelet 72. és 73. §§-ainak rendelkezésére a szóban lévő érdekelteknek társulhatása végett az eljárással megbízott Sztrilich Béla vármegyei al-tb. főjegyző vezetése alatt Regőce községében az alakuló közgyűlés határnapjául folyó évi július hó 27-ik (péntek) napjának reggeli 8 órája tűzetik ki, összejöveteli helyül pedig Regőce község háza jelöltetik meg.

Miről a budapesti m. kir. kulturmérnöki hivatal Budapest (V. Báthory u. 7), továbbá báró Rédl Lajos nagybirtokos Orszállás (Rasztina pusztá), gróf Teleki József nagybirtokos Solt (Pusztá Tetélen), Baja törvényhatósági joggal felruházott város közönsége, Sárdi János nagybirtokos Baja, Weidinger Dezső nagybirtokos Baja, Furó Lajos nagybirtokos Baján, továbbá községi előljáróság Bácsalmás, Bácsbokod, Bácsborsód, Felsőszentiván, Csávoly, Mátételke, Tatháza, Regőce, Katymár, Madaras, Bezdán, Küllöd, Monostorszeg, Hercegszántó, Béreg és Nagybaracska és az utóbbiak útján az összes érdekeltek értesítettnek, illetve az alakuló közgyűlésre ezennel meghivatnak azzal,

hogy jogában áll minden egyes érdekeltnak az alakuló közgyűlésen személyesen megjelenni és a társulat megalakulása ellen vagy mellett szavazni.

Felhivatván egyben a fent megnevezett községek előljárósága a következők pontos és kifogástalan teljesítésére:

1. Az alakuló közgyűlés határnapja, nemkülönben az, hogy ezen közgyűlésen joga van minden egyes érdekeltnak személyesen is szavazni, avagy magát más megbízott által is képviseltetni, (eltekintve t. i. a külön megtartott birtokossági gyűlés elhatározásától és attól is, vajjon a megválasztott teljhatalmu megbízottak miként fognak nyilatkozni vagy szavazni), a községben a legkiterjedtebb módon közhírré teendő:

2. a birtokossági gyűlésen a kisbirtokosok képviseltetésére megválasztott teljhatalmu megbízottakat vétív mellett fentiekről értesítsék és az alakuló közgyűléshez hívják meg;

3. a község mint erkölcsi testület kiküldötseit az alakuló közgyűlésen való megjelenésre hívják fel és utasítsák és végül

4. az alakuló közgyűlés határnapjának meghirdetését a megbízottaknak tudósítását és meghívását, valamint a kiadott rendelkezésnek mikénti végrehajtását igazoló bizonyítványt a vétivekkel az alakuló közgyűlés megnyitása előtt a tárgyalást vezetőnek adják át.

Zombor, 1906. évi július hó 7-én.

Vojnits s. k.
alispán.

M. kir. szabadkai 4-ik honvéd huszár ezred.
471. szám. I-ső osztály.
o. p.

Hirdetmény.

A bajai honvéd huszár laktanyák tatarozási munkálataira a nagyméltóságú honvédelmi miniszter úr 1373 korona 90 fillért engedélyezett, melyre a versenytárgyalások folyó évi június hó 19-én és 30-án voltak kitűzve s minthogy ezen tárgyalások eredményre nem vezettek, újabb árlejtés f. évi **augusztus hó 8-án délelőtt 10 órára** tűzetik ki.

Ezen tatarozás áll: ács, kőmives, asztalos, lakatos, mázoló és cserepes munkákból.

Az ezen munkálatokkal járó általános és részletes feltételek a honvéd huszár laktanyában (osztály iroda) naponta a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Felhivatnak mindazok, kik ezen munkálatokra vállalkozni óhajtanak, hogy a mondott napon és órára egy koronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat 10% bánatpénz melléklésével adják be annál is inkább, mert a később érkező ajánlatok tekintetbe vétetni nem fognak.

Itt megemlítetik, hogy a munkálatoknak legkésőbb folyó évi szeptember hó 15-éig befejezve kell lenniök.

Egyszersmind értesítettnek az érdekelt felek, hogy a szükséges felmérésekből stb. származó fáradságaikért, akár lesznek vállalat nyertesek, akár nem, külön díjazásra igényt nem tarthatnak.

Baja, 1906. évi július hó 17-én

osztály par. szabads:

Podmaniczky Endre,
százados.

4172. sz.
kapt. 1906.

Hirdetmény.

Baja város rendőrkapitányi, mint I-ső fokú iparhatóság által közhírré tétetik, hogy **Rude Ignác** bajai lakos magánzálogintézetében elzálogosított, s 1906. évi június hó 1-én lejárt, de ki nem váltott, sem meg nem hosszabbított zálogtárgyak 1906. évi **július hó 30-án és következő napjain d. u. 2—5 óra** közötti időben fenti magán zálogintézetben, Vörösmarthy Mihály utca 2. sz. a. nyilvános árverésen eladatni fognak.

Baja, 1906. évi július hó 12-én.

Scheibner
rendőrkapitány

Pártoljuk a magyar ipart!

Magyarország legnagyobb raktára

GYERMEK -ruhákban
-kötényekben
-fehérművekben
-harisnyákban

stb. — Férfi-, női és gyermek-
DIVAT-ÉRTESÍTŐNKET
kivánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Vogel Testvérek, Budapest.

Főüzlet: VI., Andrássy-út 33.

Fiókok: Bécsi-utca 8 és Kerepesi-út 22.

HEREFÖLD

még három kaszálással

KIADÓ

özv. Spitzer Simonnál Baján.

Halász Béla utóda cég

ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemű különlegességekben

nemez és selyem kalapokban,

selyem és szövet sapkákban.

Egyedüli elárusítója a következő legelőkelőbb kalapgyárosoknak:

Quentzer Testvérek

cs. és k. kamarai szállítók,

Ita I. Henrich,

Pless Vilmos,

Pelikan és Gyukits

cs. és kir. udvari kalap-gyárosok,
valamint a világhírű

Albertini E. czégnak.

